

Zápis ze zasedání Výboru pro práva dítěte
ze dne 10. června 2025

Místo a čas konání: Úřad vlády ČR, Rytířská 31, místnost 121, 9:30–12:30

Přítomni: K. Bělohávková, Á. Bučinská Němečková, I. Dvořáková, D. Hovorka, J. Kovářová, P. Najman, E. Petrová (předsedkyně), A. Redlichová, J. Provazníková, P. Schmiedová, M. Šimůnková (online), Š. Tyburcová (online), P. Wünschová, P. Nečina, S. Enenkl, K. Chábová, M. Oktábcová (online), P. Šuplerová, B. Křižanová, A. Křístek

Omluveni: S. Enenkl, L. Felcmanová, M. Štěpánková Štýbrová

Hosté: L. Hečková (ČOSIV), N. Temesgenová (MZV), J. Vöröš Mušuta (MŠMT), V. Schorm (KVOP), L. Hájková (Routa), I. Grundová (Česká středoškolská unie), M. Kopalová (poradní tým první dámy), V. Švojgr (Parlament dětí a mládeže ČR), I. Dvořáková (Asociace dítě a rodina), K. Pelkiö (MZV), J. Koubová

Sekretariát ÚV: K. Šimáčková Laurenčíková (zmocněnkyně vlády pro lidská práva), V. Kundrák (ředitel Odboru lidských práv a ochrany menšin), K. Blahová (tajemnice Výboru), Miroslav Crha (vedoucí Oddělení Lidských práv, koordinace adaptace a integrace), Jana Havigerová

Program:

1. Aktuality k tématům z minulých zasedání (9:30 – 9:50)
 - a) Informace k novele OZ – nesporné rozvody, nepřijatelnost tělesného trestání dětí a dovolání v rodinněprávních věcech (A. Redlichová, MSp)
 - b) Informace k přípravě návrhu úpravy dětského certifikátu (A. Redlichová, MSp)
 - c) Aktuální vývoj ohledně nových opatření (D. Hovorka, MPSV)
 - i. Komise pro šetření nepřírozených úmrtí dětí
 - ii. Terénní rodinná asistence
 - iii. Nový zákon MPSV k ochraně dětí a podpoře rodin
 - d) Představení Vládního programu Bezpečné dětství a plány do budoucna (K. Bělohávková, MV)
2. Další podněty (9:50 – 11:00)
 - a) Náhradní péče
 - i. Představení komiksu k náhradní rodinné péči (K. Doležalová, Asociace dítě a rodina)
 - ii. Aktuální výzvy doprovázení pěstounů (L. Hájková, Routa)
 - b) Představené fungování dětského ombudsmana po 1. 7. 2025 a možnosti propojení aktivit s Výborem pro práva dítěte (P. Šuplerová, V. Schorm, KVOP)
 - c) Práva dětských obětí trestných činů (J. Hrabálek, Policejní prezidium ČR)
 - d) Sekta Dvanáct kmenů (J. Hrabálek, Policejní prezidium ČR)
 - e) Představení funkce a iniciativ do budoucna nového ombudsmana pro ústavní výchovu (Š. Jílka, MŠMT)

Přestávka (11:00 – 11:15)

3. Tematický blok: Prevence a řešení šikany na školách (11:15 – 12:15)
 - a) Prevence šikany na školách a nerovnosti ve vzdělání (J. Vöröš Mušuta, MŠMT)
 - b) Prezentace perspektiv a nápadů mládeže k prevenci a řešení šikany na školách (J. Koubová, J. Kovářová, Republikové fórum parlamentů dětí a mládeže)
 - c) Představení analýzy systémových práv dětí ve školství (Á. Bučinská Němečková, Český helsinský výbor)
4. Různé (12:15 – 12:30)

Předsedkyně Výboru přivítala členky a členy Výboru a hostky a hosty a shrnula návrh programu zasedání, který byl schválen všemi členkami a členy Výboru.

1. Aktuality k tématům z minulých zasedání (9:30 – 9:50)

a) Informace k novele OZ – nesporné rozvody, nepřijatelnost tělesného trestání dětí a dovolání v rodinněprávních věcech (A. Redlichová, MSp)

Návrh zákona o nesporných rozvodech a nepřijatelnosti tělesného trestání dětí byl jako sněmovní tisk č. 728 dne 28. května 2025 schválen Poslaneckou sněmovnou ve třetím čtení. Text návrhu zákona schváleného Poslaneckou sněmovnou se připravuje ke zveřejnění a předání do dalších kroků legislativního procesu. Návrh zákona bude následně projednáván v Senátu.

b) Informace k přípravě návrhu úpravy dětského certifikátu (A. Redlichová, MSp)

Návrh zákona upravující mimo jiné tzv. dětský certifikát byl jako sněmovní tisk č. 861 dne 30. května 2025 schválen Poslaneckou sněmovnou ve třetím čtení. Text návrhu zákona schváleného Poslaneckou sněmovnou se připravuje ke zveřejnění a předání do dalších kroků legislativního procesu. Návrh zákona bude následně projednáván v Senátu.

c) Aktuální vývoj ohledně nových opatření (D. Hovorka, MPSV)

i. Komise pro šetření nepřírozených úmrtí dětí

Komise bude ustavena jako součást Poradního sboru MPSV pro sociálně-právní ochranu dětí podle § 38b ZSPOD. Jednotlivé členky a členy komise v multioborovém složení jmenuje ministr. Do působnosti komise bude patřit prověřování závažných a složitých případů týrání, zneužívání nebo zanedbávání dětí; podávání podnětů k využití kontrolních a dozorových pravomocí MPSV; příprava koncepčních návrhů a systémových opatření. V rámci Poradního sboru MPSV bude mít komise oprávnění vyžadovat v nezbytném rozsahu údaje od dotčených orgánů a osob a provádět slyšení pozvaných osob. Náklady na činnost komise (administrativa, náhrady ušlého výdělků, náhrady jízdních výdajů) budou hrazeny z rozpočtu MPSV.

ii. Terénní rodinná asistence

V rámci návrhu novely zákona o sociálních službách (ST 796) bylo v Poslanecké sněmovně schváleno dílčí doplnění zákona o sociálně-právní ochraně dětí, které uděluje možnost OSPOD hradit náklady na poskytování vybraných terénních a ambulantních služeb pro rodiny s dětmi (PS, odlehčovací služby, osobní asistence, denní stacionář). Podmínkou úhrady je zaopatřenost dítěte, zakotvení služby v IPOD a nárok rodiče na DSSP – složka „bonus na dítě“. Výše úhrady je omezena maximálně na 2x ŽM jednotlivce za kalendářní měsíc (9 720 Kč) a 8x ŽM jednotlivce za kalendářní rok (38 880 Kč) za každé dítě, kterému je služba poskytována. Na podporu poskytovatelů služeb byly vyhlášeny 3 výzvy MPSV z prostředků OPZ+.

iii. Nový zákon MPSV k ochraně dětí a podpoře rodin

V rámci zákona MPSV k ochraně dětí a podpoře rodin byly připraveny základní teze nové legislativy. Teze zahrnují zajištění včasné a komplexní pomoci dětem a rodinám (plánování, koordinace a

síťování služeb na krajské a obecní úrovni), posílení možností dobrovolné spolupráce s ohroženými rodinami a oddělení „měkkých“ nástrojů pomoci a podpory od prostředků veřejnoprávní ochrany. Legislativa dále zavádí modernizaci NRP (otevřená adopce, profesionální PP), sjednocení pravidel a podmínek náhradní pobytové služby pro děti (krizová x dlouhodobá), legislativní a organizační oddělení výkonu ochranné výchovy a ústavní výchovy a jednotný informační systém.

ÚKOL: Zajistit prezentaci o novém zákoně o podpoře bydlení a super dávce. Á. Bučinská Němečková připraví kazuistiku.

Diskuze se poté stočila k nedostatečné informovanosti pěstounů ohledně toho, co vše mohou čerpat na svoji podporu (návrh informačního setkání uspořádaného MPSV) a potřebě možnosti připomínkování tezí ze strany všech zaangażovaných aktérů.

d) Představení Vládního programu Bezpečné dětství a plány do budoucna (K. Bělohlávková, MV)

K. Bělohlávková informovala, že vláda schválila program Bezpečné dětství. Do budoucna se nyní plánuje koordinace multidisciplinární spolupráce (gesce připadá na MV) s ambicí dosáhnout i na úroveň krajů, případně ORP. Dále je nezbytná podpora krizových asistenčních linek, u kterých je potřeba zajistit dostupnost 24/7 tak, aby se každé dítě kdykoliv dovolalo. MV také připravuje koncepci zvýšené podpory práce s původci násilí a cílí na zvyšování odolnosti u žáků i u učitelů a na správnou strategickou komunikaci. Klíčová jsou i přátelská centra pro děti, které jsou oběťmi násilí.

2. Další podněty (9:50 – 11:00)

a) Náhradní péče

i. Představení komiksu k náhradní rodinné péči (K. Doležalová, Asociace dítě a rodina)

(odkaz [zde](#))

ii. Aktuální výzvy doprovázení pěstounů (L. Hájková, Routa)

L. Hájková prezentovala výzvy doprovázení pěstounů. Prezentace bude rozeslána členkám a členům Výboru pro práva dítěte.

L. Hájková zmínila, že v praxi je předání možné s pěstouny dohodnout i během noci, a to i bez předběžného opatření. Klíčový problém vnímá v kázeňských trestech vězněných rodičů, kterým je z tohoto důvodu znemožněno setkání s dítětem. Trest poté neprávem dopadá na dítě, a to často bez vysvětlení důvodu.

ÚKOL: Pokusit se podnět kázeňských trestů vězněných rodičů, které znemožňují setkávání s dítětem, předat do vládních doporučení k právům dětí vězněných rodičů. Prioritou však zůstává co nejdřívější finalizace doporučení.

Účastnice a účastníci zasedání se shodli na důležitosti koncepčního zpracování podnětů pěstounů a doprovodných organizací a asociací.

b) Představené fungování dětského ombudsmana po 1. 7. 2025 a možnosti propojení aktivit s Výborem pro práva dítěte (P. Šuplerová, V. Schorm, KVOP)

V. Schorm a P. Šuplerová představili fungování dětského ombudsmana po 1. 7. 2025 a potvrdili zahájení posílení týmu za těmito účely. Zároveň se však předpokládá, že k volbě dětského ombudsmana dojde až na jaře roku 2026. S novelou se dětský ombudsman nově zaměří pouze na děti do 18 let (stávající veřejný ochránce práv pracoval v agendě ochrany práv dětí s věkem do 20 let).

Jako jeden z prvních kroků se KVOP chystá zaměřit na osvětu ohledně dětského ombudsmana a jeho funkcí (např. vstup do soudních řízení). Osvěta je nyní samozřejmě potřeba zejména vůči dětem, téma by se mohlo propracovat do školních osnov (možnost propojení s prezidentem Asociace ředitelů základních škol). V současnosti se na ombudsmana obrátí pouze kolem 90 samotných dětí za rok. Po letních prázdninách se chystá kulatý stůl s neziskovým sektorem.

Odkazy na informační letáky:

- <https://www.ochrance.cz/letaky/detsky-ombudsman/detsky-ombudsman.pdf>
- <https://www.ochrance.cz/letaky/detsky-ombudsman-zvlastni-opravneni/detsky-ombudsman-zvlastni-opravneni.pdf>

c) Práva dětských obětí trestných činů (J. Hrabálek, Policejní prezidium ČR)

J. Hrabálek informoval, že projde přísnější forma dětského certifikátu. V ČR nyní existuje cca 90 uzpůsobených výslechových místností, které jsou dostupné na každém kraji. Zároveň probíhá modernizace techniky a kurzy pro policisty k výslechům (např. k poučení dítěte o jeho právech a povinnostech přiměřeně věku). Zůstává problematické, že dítě nemusí vypovídat proti osobě blízké, avšak v cca 90 % případech je agresorem člen rodiny.

Odkaz na informační leták Centra LOCIKA „Vše, co potřebuješ vědět o trestním řízení (Karty pro děti)“ [zde](#).

d) Sekta Dvanáct kmenů (J. Hrabálek, Policejní prezidium ČR)

J. Hrabálek představil Sektu Dvanáct kmenů, která se do ČR přesunula z Německa kvůli problémům s německými úřady a policií). V ČR proti sektě nikdy nebylo zahájeno trestní řízení. V roce 2022 sektu prověřovala Národní centrála proti organizovanému zločinu, nezjistilo se však, že by docházelo k trestní činnosti (v Karlovarském kraji probíhá šetření trestního ohlašování). Děti se učí doma, na přezkušování i k lékaři se dostávají.

Dle MPSV je komunita pod dohledem OSPOD (opakované šetření bez prokázání týrání) Podle MPSV děti vědí, kam se mohou obrátit, problémem však zůstává, že jsou velmi loajální vůči rodičům a komunitě. Je známo, že komunita používá tělesné tresty.

ÚKOL: Vyžádat u MPSV informace o tom, jak OSPOD metodicky vede, kazuistiky (Cheb, Příbram) a informaci, zda byli rodiče v komunitě poučeni, že tělesné tresty jsou proti právům dítěte.

ÚKOL: Doptat se u KVOP, zda je v možnostech dětského ombudsmana se na toto téma zaměřit.

e) Představení funkce a iniciativ do budoucna nového ombudsmana pro ústavní výchovu (Š. Jílka, MŠMT)

Ombudsman pro ústavní výchovu je nová pozice na MŠMT. Š. Jílka se zaměří na komunikaci s dětmi skrz sociální sítě, plánuje výjezdy do zařízení a děti se na něj zároveň mohou obracet osobně. Do konce června MŠMT vytvoří vize do budoucna. Dále je potřeba dát dohromady souhrn všeho, co se k tématu již událo, sepsat výstupy a na tomto vystavět další kroky. Během letních prázdnin budou vize probrány s asociacemi, zařízeními atd. Vize budou také sdíleny za participace dětí s ústavní ochrannou výchovou, které by měly být zapojeny do celkového projektu. Také je plánována osvětová a advokační činnost. Ministerstvo je zřizovatelem jen některých zařízení, skrz tato zařízení by mělo jít příkladem těm ostatním.

3. Tematický blok: Prevence a řešení šikany na školách (11:15 – 12:15)

a) Prevence šikany na školách a nerovnosti ve vzdělání (J. Vöröš Mušuta, MŠMT)

Ředitel Vöröš Mušuta informoval, že novela školského zákona prošla PS a půjde do Senátu. Tato novela obsahuje mj. ukotvení poradenských služeb v MŠ. MŠMT má ambici do půl roku připravit návrh komplexní změny poradenských zařízení. Ministerstvo tak určí, co má každá škola zařídit, implementace a organizace bude ponechána na ředitelích. Téma odpočtů pro poradenskou činnost se ponese do příštího volebního období. Speciální pedagogové včetně rozpočtu se směřují přímo do zákona.

Ohledně šikany na školách má MŠMT roli poradního orgánu. V nejbližší budoucnosti je v tomto směru plánováno zajistit větší podporu učitelů a ředitelů. Téma však silně spočívá na přístupu konkrétních zaměstnanců a klimatu na školách. Existují doprovázející programy, které mají učitelům pomáhat. V tuto chvíli však neexistuje ucelený program pro školy, které by měly zájem prevenci šikany komplexně řešit, stejně tak není jednotně specifikovaný řád a rozsah vzdělávání učitelů.

Připravuje se memorandum pod záštitou pana náměstka Nantla.

ÚKOL: Na jedno z následujících zasedání pozvat školu, která má prevenci šikany dobře zpracovanou (např. Základní škola v Dolních Břežanech, River side school).

M. Kopalová zmínila iniciativu vrstevnické mediaci, která se na školách zavádí pod záštitou první dámy, přičemž se zaškolí mediátoři z řad žáků či studentů, aby si všímali napětí a mediovali konflikty.

b) Presentace perspektiv a nápadů mládeže k prevenci a řešení šikany na školách (J. Koubová, J. Kovářová, Republikové fórum parlamentů dětí a mládeže)

Zástupkyně mládeže J. Kovářová a J. Koubová představily výsledky dotazníku šetření mezi mládeží na téma šikany na školách a sdílely příklady skutečných příběhů šikany a způsobů řešení. Podle nich funguje svěřením se někomu v rámci školy, například schránka důvěry či třídnické hodiny. Ty by se však měly začlenit přímo do výuky, aby neprobíhaly nad rámec povinných hodin. Dále zmínily nepopíratelný přínos sdílení příběhů a organizace besed s lidmi, kteří šikanu zažili. Je také potřeba hledět na toho, kdo šikanuje a dobrat se k důvodu, proč k tomu dochází. Oběť by měla mít možnost si vybrat, koho chce u řešení šikany mít (často si nepřejí třídní učitele, i když jsou to právě oni, kdo

šikanu primárně řeší). Problém tedy může představovat, když ten, na koho se mají žáci a studenti obrátit k řešení šikany je také jejich učitelem – potřeba oddělit (např. školní psychologové).

Shrnuly, že považují za klíčové vézt učitele k tomu, aby identifikovali i malé náznaky a zamezili rozvoji šikany. Dále je nezbytná osvěta ohledně pochopení šikany, jelikož hranice mezi nevhodným chováním a šikanou je tenká.

c) Představení analýzy systémových práv dětí ve školství (Á. Bučinská Němečková, Český helsinský výbor)

Á Bučinská Němečková představila analýzu systémových práv dětí ve školství a požádala o podporu v potřebě posílení sběru a sdílení dat. Členky a členové Výboru se shodli na potřebě posílení dat napříč různými oblastmi práv dítěte.

4. Různé (12:15 – 12:30)

Závěr

Předsedkyně z důvodu naplněného času poděkovala přítomným za účast a zasedání ukončila. Další zasedání se uskuteční 15. září 2025. Pozvánky budou zaslány.
